

**מומנטום**

מנוע הצמיחה  
של מקצועות הרכב

# בחינת מעמד העובדים במרכזי השרות לרכב

מרץ 2022



## רקע

מומנטום. מנוע הצמיחה של מקצועות הרכב בישראל, הינה שותפות של חברות יבוא הרכב הפועלת להפוך את מקצועות הרכב לתחום השכלה והכשרה מבוקש בעל כוח משיכה לצעירים וצעירות בישראל. כחלק מפעילותה מובילה מומנטום מהלך רחב לשינוי תדמית מקצועות הרכב בקרב העובדים וקהלי היעד, המהווים פוטנציאל רלבנטי להשתלבות בענף. אחת הפעולות המקדימות לבחינת הנושא, היא למידת העמדות וההתייחסויות של העובדים במרכזי השרות למקצועם ותדמית המקצוע בציבור בישראל.

לאורך השנים ביצענו מספר סקרי תפיסות ועמדות ביחס לענף הרכב:

[תפיסות ועמדות הציבור ביחס למקצועות הרכב 2017](#)

[סקר עמדות בקרב עובדים וסטודנטים - מקצועות הטיפול ברכב 2019](#)

[סקר עמדות ויחס לנשים בעולם הרכב 2020](#)

דוח זה מסכם את ממצאי סקר עמדות ותפיסות שנערך ע"י חברת Insight בפברואר 2022. הוא בוצע באמצעות שילוב של מספר מתודולוגיות מחקריות, כאשר קהל המשיבים נחלק לסקר מעסיקים וסטודנטים, וסקר בקרב הציבור הרחב שכלל את הקבוצות הבאות (תלמידי תיכון, צעירים בני 21-25 ומחפשי שינוי תעסוקתי בגילאי 25-50).



## רכיבי המחקר ומטרותיהם

### 1. סקר בקרב מועסקים בענף וסטודנטים של מקצועות הטיפול ברכב

- **מטרת הסקר:** אפיון עמדות ואפיון דמוגרפי של העובדים במרכזי השרות וסטודנטים למקצועות הטיפול ברכב.
- **פרופיל המועסקים במרכזי השירות** - הניתוח התבסס על נתונים של 395 מועסקים, מחברות יבוא הרכב השונות: דלק מוטורס, מאיר, קרסו מוטורס, צ'מפיון מוטורס, הרלי דיוידסון, סמלת, מכשירי תנועה, טלקאר, יוניברסל משאיות ישראל, מטר מוטור, כלמוביל, תעבורה, לובינסקי.
- **פרופיל סטודנטים למקצועות הטיפול ברכב** - הניתוח התבסס על נתונים של 212 סטודנטים למקצועות הטיפול ברכב הלומדים במוסדות הבאים: מכללת עתיד תל אביב, מכללת עתיד מעלות, מכללת עתיד חיפה, מכללת עתיד באר שבע, מכללת רופין, מכללת ספיר, מכללת סכנין, הנדסאים באריאל.

### 2. סקר אינטרנטי ארצי:

- **מטרת הסקר:** בחינת תפיסות ועמדות הציבור הרלוונטי בכל הנוגע לעבודה וללימודים של מקצועות הרכב.
- **המשתתפים בסקר:**
  - 301 מועסקים בני 30-45, המחפשים שינוי תעסוקתי.
  - 302 משוחררי צבא בני 21-27, לפני בחירת מסלול לימודים ועבודה.
  - 302 תלמידי תיכון בני 16-18.



מומנטום  
מרכז המחקר  
ועסקאות הרכב



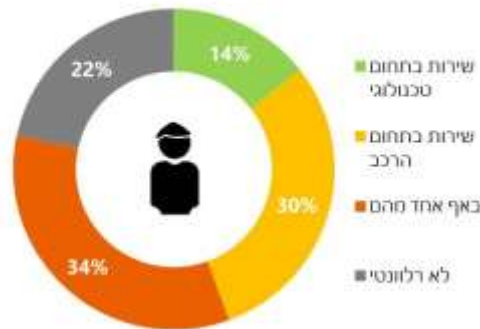
# פרופיל ועמדות מועסקים במרכזי שירות וסטודנטים בתחום הרכב



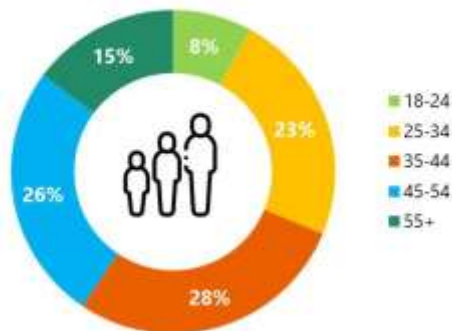
## הפרופיל הדמוגרפי של העובד במרכז שרות

מכונאי הרכב הנם צעירים יחסית, כאשר כ 60% מהם מתחת לגיל 44. כמעט למחציתם רקע צבאי בתחום הרכב או תחום משיק (טכנולוגי). הייצוג הנשי בתחום נמוך מאד, כ - 4% בלבד מכלל המועסקים.

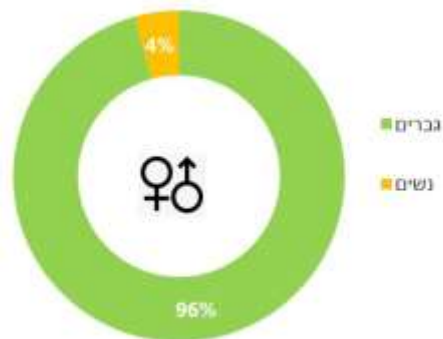
שירות צבאי



גיל



מין





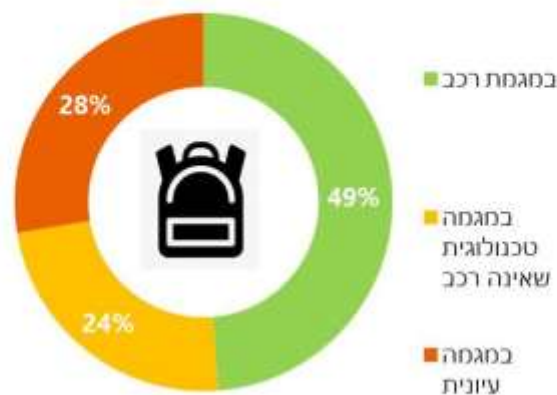
## השכלה ורקע קודם של עובדי מרכזי שרות

ל -10% בלבד מהמועסקים בתחום יש בגרות מלאה. עם זאת מרבית המועסקים סיימו תיכון ולמעלה מ-50% יש הכשרה מקצועית או לימודי השכלה על תיכונית מקצועית. כ -70% מהמועסקים מגיעים מרקע קודם כאשר הם למדו בתיכון במגמה הקשורה לתחום (רכב / טכנולוגיה).

### השכלה



### מגמה בתיכון

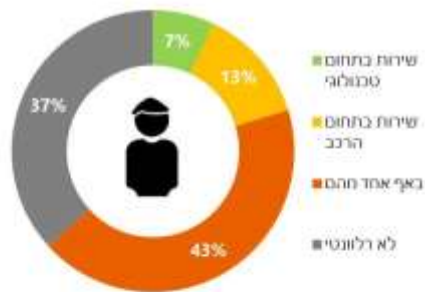




## הפרופיל הדמוגרפי של סטודנט למקצועות הטיפול ברכב

כ-80% מהסטודנטים ללא רקע צבאי קודם בתחום. שיעור גדול מבין הסטודנטים (60%) מגיעים מחתך גילאים מבוגר יחסית לתחילת לימודים (מעל גיל 24). שיעור הסטודנטיות נמוך והינו תואם את שיעור המועסקות כיום בתחום (5%).

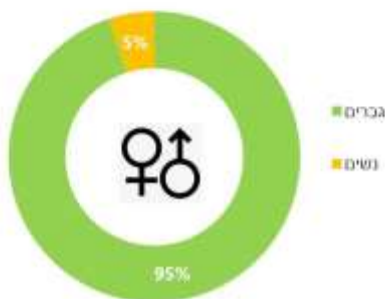
שירות צבאי



גיל



מין

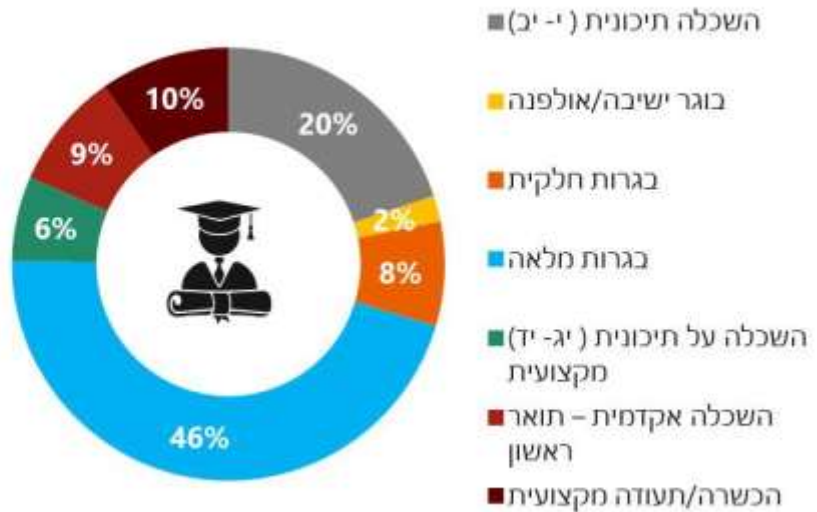




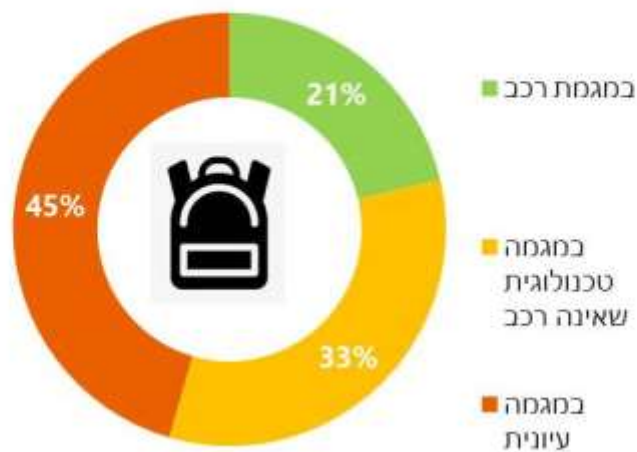
## התפלגות ההשכלה של סטודנטים למקצועות הרכב

הפרופיל ההשכלתי של הסטודנטים בתחום משמעותי יותר ביחס למועסקים, כאשר כ-50% מהם בעלי בגרות מלאה, וכ-15% נוספים בעלי לימודים על תיכונים. עבור למעלה מ-50% מהסטודנטים הלימודים הם המשך לתחום אותו למדו בתיכון.

השכלה



מגמה בתיכון



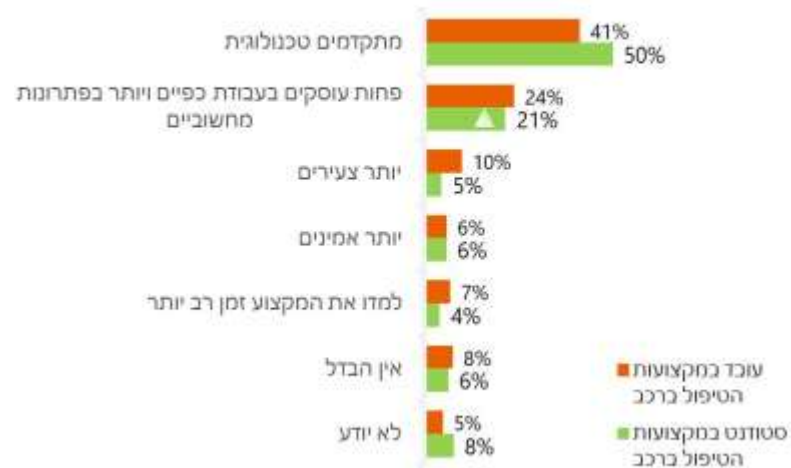




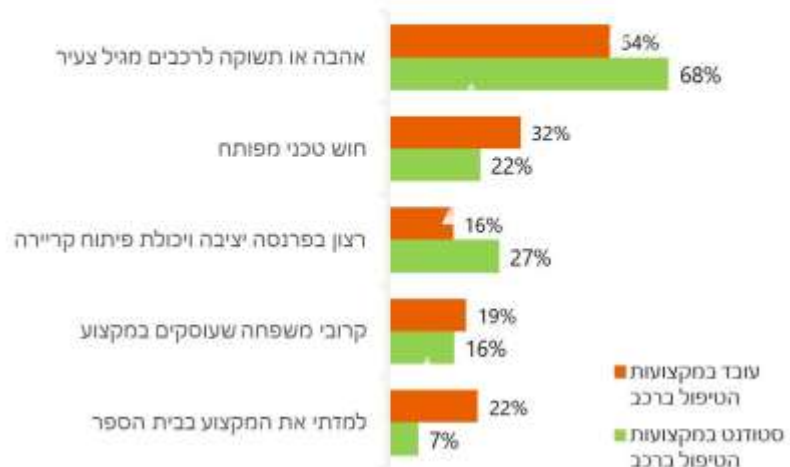
## הגורמים המשפיעים על בחירת לימודי מקצוע הרכב

חיבור אישי לעולם הרכב והעניין הטכני סביבו, מהווים את גורמי המשיכה המרכזיים לתחום. הדור החדש (הסטודנטים) רואה בתחום הזדמנות המשלבת בין קריירה מקצועית – טכנולוגית, לבין תחום בו יש להם עניין אישי רב.

ההבדל בין העובדים כיום בתחום לעבר



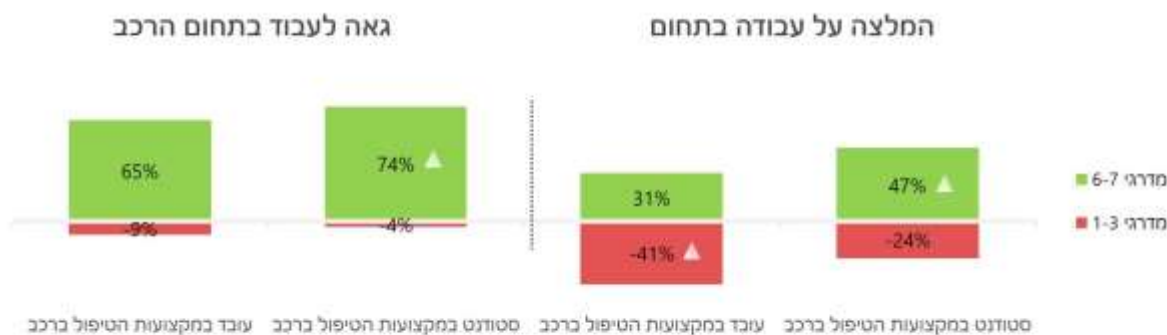
גורמים המשפיעים על למידת התחום





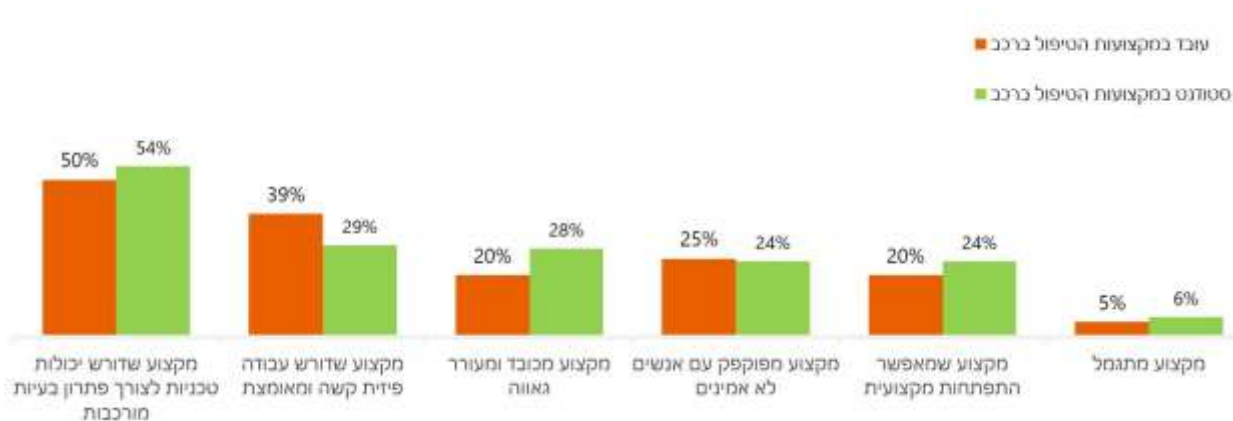
## מידת האטרקטיביות של העבודה במרכז שרות רכב בציבור

קיימת גאווה משמעותית לעיסוק בתחום הרכב, הן כסטודנטים (74%) והן כעובדים (65%). עם זאת, ניכר כי העיסוק בפועל מרגיש כפחות אטרקטיבי, ושיעור משמעותי מבין אלו אשר עובדים בו (41%) לא היו ממליצים לאחרים על עיסוק בתחום.



## כיצד תופסים את תחום העיסוק של העובדים והלומדים במקצועות הטיפול ברכב?

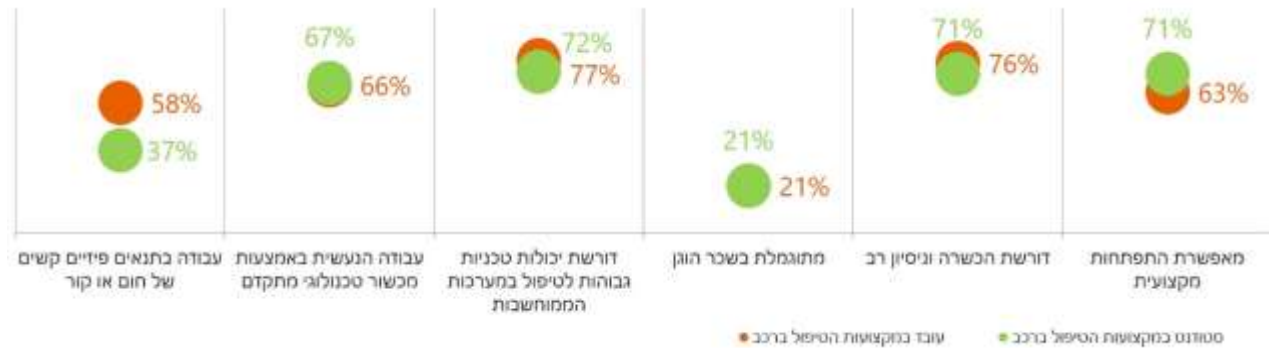
לתחושת המועסקים והסטודנטים, תחום הרכב נתפס כמקצוע טכני הכרוך בעבודה פיזית קשה. כמו כן, לתחושתם המקצוע אינו נתפס כמכובד או מעורר גאווה במיוחד וככזה שאין בו אופק מקצועי משמעותי.





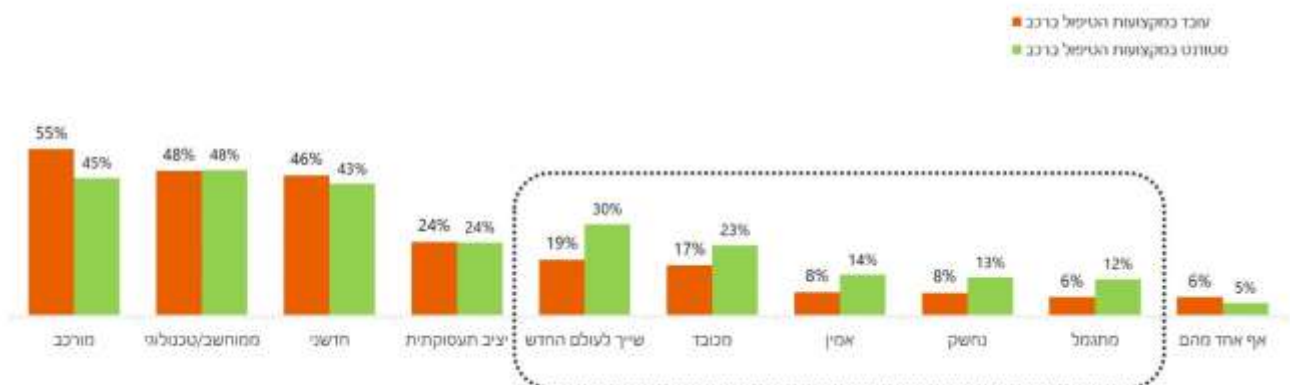
## עמדות כלפי העבודה במרכז שרות, מדרגי 6-7

קיימים פערי תפיסות מסוימים בין הסטודנטים לבין המועסקים במקצוע. הסטודנטים תופסים את העבודה כפחות קשה פיזית, וכבעלת אופק מקצועי. נושא השכר נתפס בעייתי מאד הן על ידי המועסקים והן על ידי הסטודנטים.



## מאפייני העבודה במקצועות הרכב

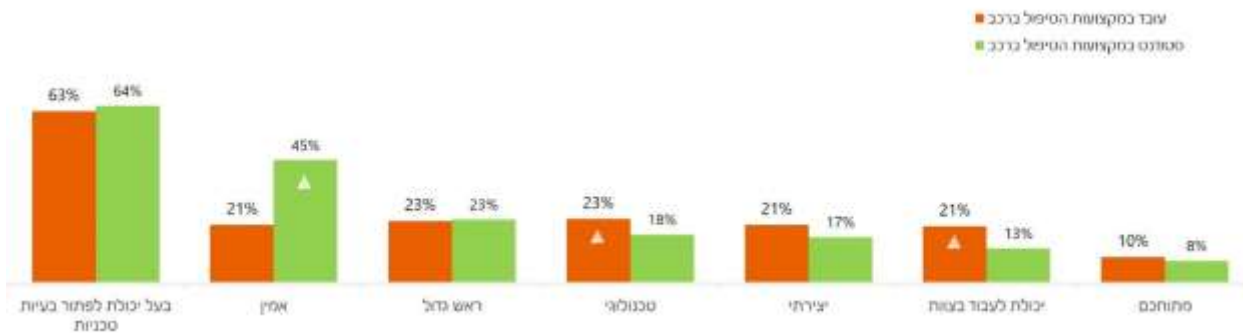
קיימים פערים בין סטודנטים למועסקים סביב תפיסת הפרקטיקה במקצועות הרכב. בעוד הסטודנטים מסתכלים קדימה באופטימיות ורואים מקצוע מכובד, נחשק, מתגמל ושייך לעולם העתיד, המועסקים בענף פחות חשים כך. הם חיים את המציאות אשר משלבת בין יתרונות הענף (מורכב, טכנולוגי, חדשני ויציב תעסוקתית) אל מול חסרונותיו בעיקר סביב נושא התדמית והתגמול.





## התכונות הנדרשות לעובד בתחום מקצועות הרכב

התכונות המאפיינות את העבודה בענף הרכב משלבות יכולות טכניות לצד יכולות לפתור פתרונות על ידי יצירתיות וחשיבה רחבה. קיים פער משמעותי בין תפיסת חשיבות האמינות בין סטודנטים למועסקים. הפער אינו בהכרח מצביע על בעיית אמינות קיימת, אלא יתכן ומדובר בתפיסות קיימות כלפי האמינות בתחום ממי שטרם התנסה בו.





מומנטום  
מרכז המידע  
של מקצועות הרכב

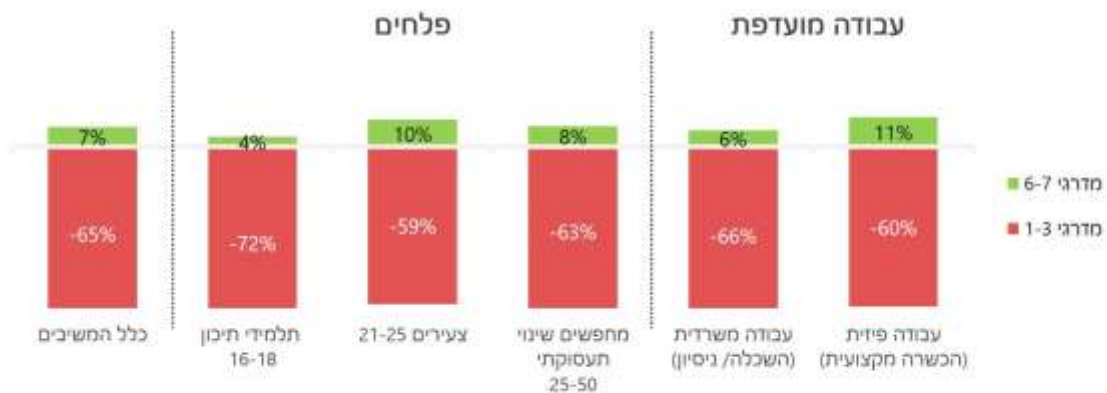


# הסקר לבחינת תדמית מקצועות הרכב



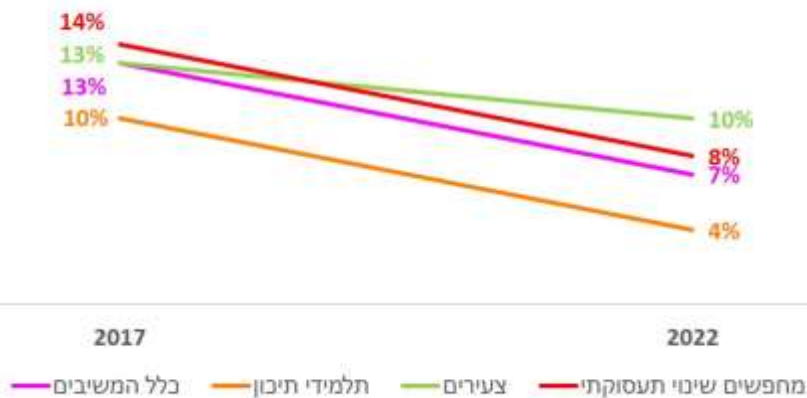
## תפיסת האטרקטיביות של העבודה במרכז שרות לרכב

העבודה במרכזי השרות לרכב נתפסת כלא אטרקטיבית, באופן רחב. ישנה מעט יותר אטרקטיביות עם העלייה בגיל והנטייה לעבודה פיזית, אך עם זאת עדיין מדובר במספרים נמוכים מאד. גברים (10%) ביחס לנשים, תופסים את העבודה בתחום השירות לרכב כאטרקטיבית יותר.



## אטרקטיביות העבודה במרכז שרות לרכב מדרגי 6-7 השוואה לסקר של 2017

ביחס לסקר אשר נערך בשנת 2017 קיימת ירידה מובהקת בתפיסת אטרקטיביות העבודה במרכז שירות רכב בכל הפלחים שנבחנו במחקר.





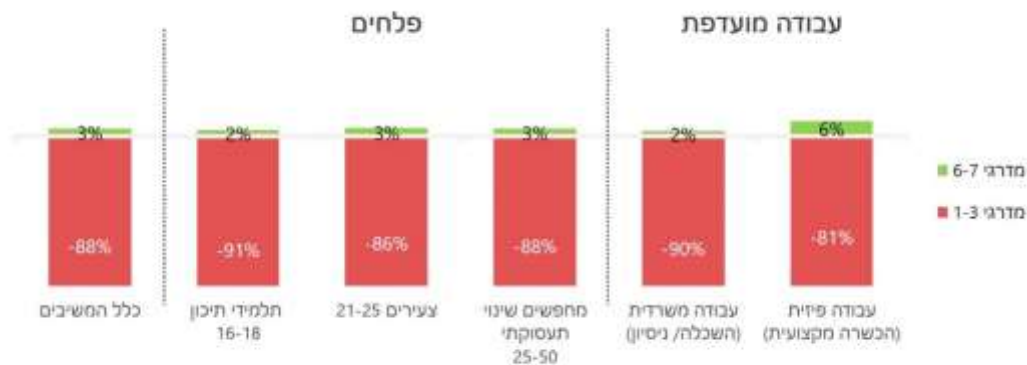
## שקילת לימודים והתמחות במקצועות הרכב

בהמשך ישיר לאטרקטיביות הנמוכה של העיסוק במקצועות הרכב, גם לימודי תחום הרכב נתפסים כלא אטרקטיביים באופן משמעותי על פני כל הפלחים שנמדדו.



## שקילת לימודים והתמחות במקצועות הרכב - דגש על אלקטרוניקה ומכונאות מתקדמת

לימודי אלקטרוניקה ומכונאות מתקדמת, מעלים במעט את העניין בתחום (מדריג 6-7) ובעיקר מפחיתים באופן משמעותי את התפיסות הנמוכות לגביו (1-3) אשר מצביעות על חוסר עניין מוחלט.





## אטרקטיביות ועניין בלימודי מקצועות הרכב - דגש על אלקטרוניקה

המיקוד בלימודי אלקטרוניקה ממשיך את מגמת השיפור בעניין לגבי הלימודים. השינוי החיובי משתקף גם בעליה בקרב בעלי העניין בתחום (מדרגי 6-7) וגם בירידה בשיעור חסרי העניין בתחום (מדרגי 1-3).

ניכר כי המקצועות הטכנולוגיים מהווים נקודת חוזקה ומשיכה לתחום.



## גורמי אטרקטיביות | חוסר אטרקטיביות לעבודה במוסך / מרכז שירות לרכב

הרחבת הידע בתחום (33%), עניין והנאה (30%) נתפשים כגורמים אטרקטיביים לעבודה במוסך. חוסר עניין, עבודה פיזית וסביבת העבודה מהווים גורמים עיקריים לחוסר אטרקטיביות.







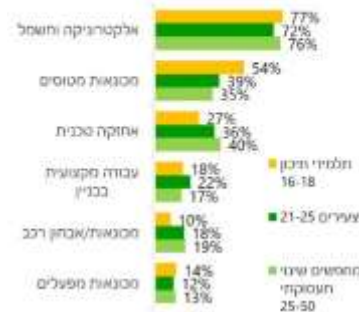
## תפיסת אטרקטיביות המקצועות

מקצוע מכונאות הרכב נמצא נמוך מאד בסולם ההעדפות ביחס למקצועות הטכניים וההנדסיים. רק 5% מכלל המשיבים היו בוחרים במכונאות רכב כהעדפה ראשונה. ככל שיוורדים בגיל העניין בתחום יורד, ושיעור הבוחרים בתחום מבין תלמידי התיכון (10%) הנו הנמוך מבין כלל המקצועות שנבדקו.

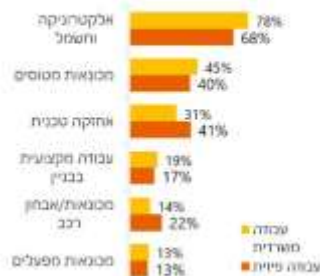
כלל המשיבים



פלחים



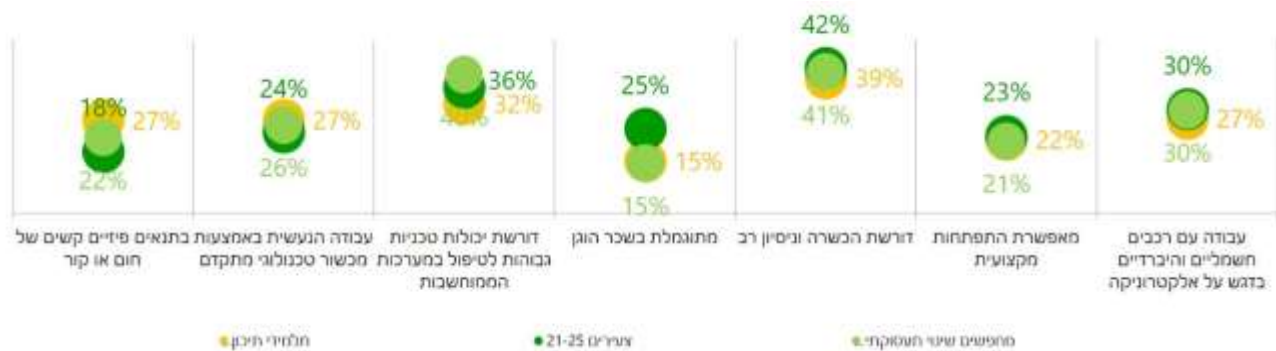
העדפות עבודה





## עמדות כלפי העבודה במרכז שרות, מדרגי 6-7

העמדה ביחס לעבודה במרכז שירות מציפה את הנקודות המרכזיות שעלו ביחס למקצוע. מצד אחד ישנן תפישות חיוביות, כגון הנושא הטכנולוגי הטכני וההכשרה לכך. מאידך התפישות הפחות טובות הן התגמול, יכולת ההתפתחות במקצוע ותנאי העבודה הקשים.



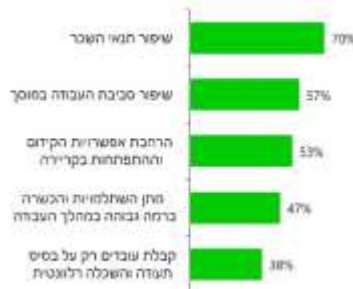


## מה ישפר את תפיסות הציבור לגבי עבודה במקצועות הרכב?

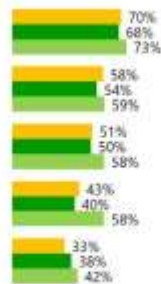
שלושה מפתחות מרכזיים עלו ככאלו אשר יוכלו להוביל לשיפור תפיסת המקצוע:

1. תנאי השכר כמרכיב מרכזי בעל השפעה.
2. שיפור סביבת העבודה במוסך.
3. יכולת התקדמות במקצוע (בלט בקרב מחפשי שינוי תעסוקתי).

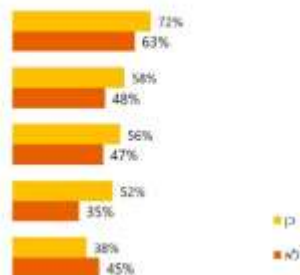
כלל המשיבים



מלחים



עניין בשינוי כיוון תעסוקתי (מצערים והמתעשים שוני תעסוקתי)

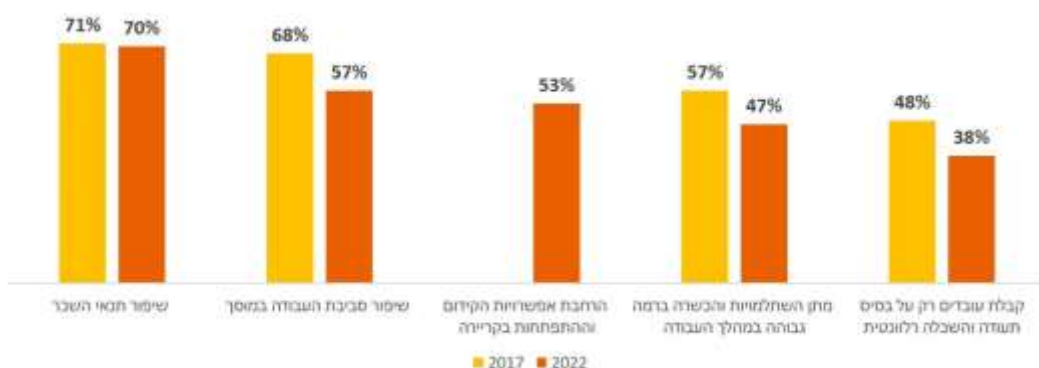


כן  
לא



## מה ישפר את תפישות הציבור לגבי עבודה במקצועות הרכב? השוואה בין מועדים

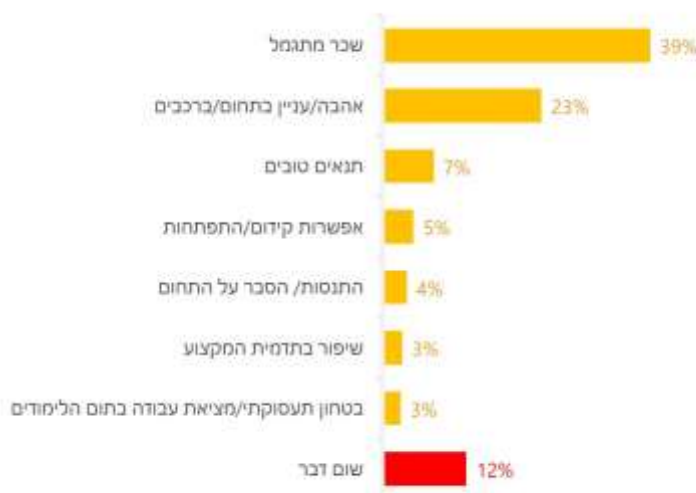
ביחס לסקר משנת 2017, השכר שומר על מעמדו כנקודה המרכזית לשיפור תפיסת המקצוע. הנקודות האחרות איבדו מעט בחשיבותן באופן יחסי והדגישו שוב את חשיבות השכר כמרכיב החשוב ביותר נכון להיום.



## גורמים העשויים לגרום לשקול התמחות במקצועות הרכב, בדיקה בלתי נעזרת

גם בבדיקה בלתי נעזרת לגבי שקילת המקצוע, עלו שני המרכיבים המרכזיים שפגשנו עד כה כמשפיעים ביותר:

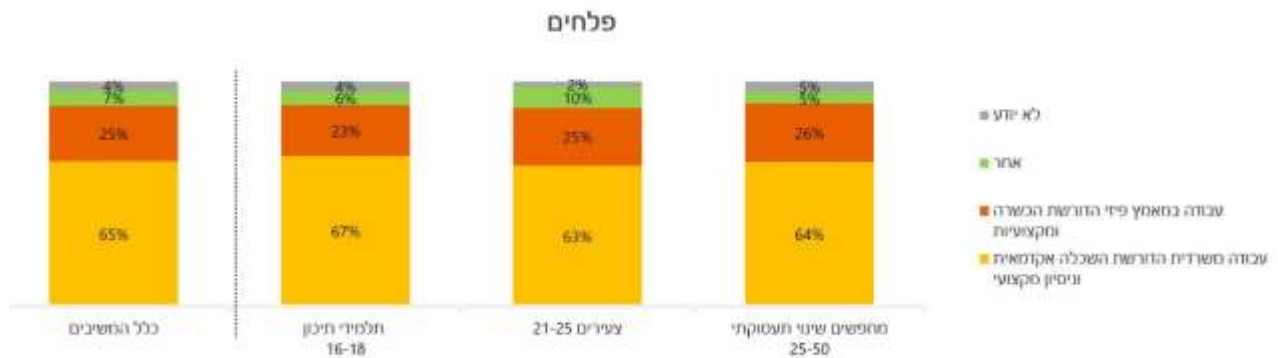
1. התנאים - מורכבים בעיקר מנושא השכר (39%) אך גם מאפשרויות הקידום (5%) והביטחון תעסוקתי (3%).
2. העניין המקצועי והחיבור לתחום הרכב (23%).





## תעסוקה מועדפת

העבודה בתחום הרכב אינה מתאימה לפרופיל העבודה המועדף בקרב כלל האוכלוסייה. קיימת העדפה ברורה (כשני שלישי) לטובת עבודה משרדית הדורשת השכלה אקדמאית וניסיון. מאידך רק רבע מהאוכלוסייה מעוניינת בעבודה מקצועית - פיזית.



## תעסוקה מועדפת – השיבו עבודה פיזית הדורשת הכשרה ומקצועיות, השוואה בין מועדים

למרות השיעור הנמוך יחסית של מעוניינים בעבודה פיזית, ניתן לראות עליה מובהקת של כ- 10% ביחס ל-2017 ברצון בעבודה פיזית הדורשת הכשרה ומקצועיות.



2017

2022

כלל המשוייכים | תלמידי תיכון | צעירים | מחפשים שינוי תעסוקתי



## סיכום

### העיסוק במקצועות הרכב, הוא כזה שיש בו סוג של הסללה.

- רוב כמעט מוחלט של העוסקים הנם גברים.
- רבים מגיעים מרקע קודם (צבא / תיכון) בתחומי מכונאות רכב / טכנולוגיה.
- פעמים רבות יש זיקה אישית ועניין לתחום הרכב והמכונאות.

**ניכר שתחום הרכב מתחיל לעשות שינוי תפיסתי, אשר מראה סימנים בעיקר בקרב אלו הצפויים להיכנס לענף (סטודנטים / עוסקים בתחום בצבא / למדו בתיכון). אלו תופסים את המקצוע כטכנולוגי יותר, בעל אופק תעסוקתי, תדמית טובה יותר ויכולת תגמול טובה יותר.**

- עם זאת יש לשים לב כי השינוי רק בתחילתו והוא קיים בעיקר בקרב אלו שיש להם כבר זיקה לענף. מחוץ למעגלים הללו הענף עדיין זוכה לתפיסות שליליות מאד אשר יקשו הן על הבאת מועסקים חדשים והן על שיפור תדמית המקצוע.
- בקרב המועסקים במקצוע התפיסות הן פחות חיוביות ביחס לאלו שטרם עוסקים בו וניכרת אי שביעות רצון מתנאי העבודה, התגמול ותפיסת המקצוע בקרב כלל הצבור.

### **בקרב כלל הציבור, העיסוק במקצועות הרכב, זוכה לתפיסות שליליות כתחום קשה, לא מתגמל או מעניין.**

- התפיסות הללו מייצרות חוסר עניין בעבודה או לימודים בתחום.
- העבודה בענף הרכב מדורגת בתחתית רשימת המקצועות הטכניים – הנדסיים.
- הנטייה הכללית בקרב מרבית הציבור היא לעבודה משרדית המבוססת על השכלה אקדמאית.

### **קיים פער משמעותי בין ציבור המועסקים והלומדים את תחום הרכב לבין כלל הציבור.**

- העוסקים והלומדים בתחום מסתכלים בו בצורה מפקחת ורואים בו יתרונות לצד חסרונות. מצד אחד הם גאים במקצוע טכנולוגי, המצריך לא מעט יכולות פיזיות ומקצועיות, יכולת פתרון בעיות והתמודדות עם קשיים. מצד שני הם גם מודעים לתדמית הנמוכה, התגמול הלא אטרקטיבי והקושי בתנאי העבודה.